

Kommuneplanens samfunnsdel

2017 - 2029 Vefsn kommune

Vedtatt kommunestyret sak 51/17 den 21.06.2017

VEFSN KOMMUNE
- et steg foran

FORORD

Vefsn er en kommune i utvikling. Vi har gjennom de siste år hatt en positiv befolkningsvekst. Antall sysselsatte øker og en rekke prosjekter for boligbygging og næringsutvikling er i gang. Lokale bedrifter markerer seg utover kommunegrensen, og innenfor frivillig sektor gjøres det en stor jobb.

Utviklingen i Vefsn påvirkes av valg lokalt, men også i stor grad av valg som tas av andre. Noen utviklingstrekk kan vi ikke styre, men vi må være dem bevisst, og aktivt jobbe for å imøtekomme dem på en fornuftig måte. Vi trenger flere unge mennesker i etableringsfasen til Vefsn, vi må arbeide for at det utvikles nye arbeidsplasser. Samtidig må vi bruke tid og kunnskap på hvordan vi fremover skal drive kommunale tjenester som imøtekommer en befolkning som blir eldre.

Kommuneplanens samfunnsdel er vårt felles kompass for hvordan å gjøre Vefsn til et bedre sted å bo, arbeide og oppholde seg. Vi som ansatte og folkevalgte i kommunen kan ikke oppnå disse målene alene, men er avhengig av felles innsats fra alle innbyggerne i Vefsn kommune.

Vi ser frem til samarbeidet!

Jann Arne Løvdahl
Ordfører

Erlend Eriksen
Rådmann

Begge foto:
Harald Fåkvam

Foto forside:
Harald Fåkvam og
Aleksander L. Nordaas

INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste styringsdokument. Planen skal være en retningsgiver for Vefsn kommune i årene fremover. Den skal også tilrettelegge for økt forutsigbarhet og tydelighet i dialogen med andre, lokalt og regionalt.

I arbeidet med dokumentet er det avholdt en rekke medvirkningsmøter. Utvalg for kultur og samfunn, oppvekst og omsorg har hatt egne møter om planen. Det samme har plan og utviklingsavdelingen. Det er ført samtaler med barnas talsperson og leder for MON. Strategisk ledelse har vært involvert gjennom flere runder og det er redegjort for status i arbeidet ved møte i planutvalg.

I forbindelse med eget arbeid for «plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv», ble det avholdt folkemøte. Innspill fra dette møtet er også hensyntatt i samfunnsdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel er bygget opp rundt tre satsningsområder. Disse er for enkelthets skyld benevnt med tall, slik at det skal være oversiktlig å finne tilhørende strategier og målsettinger for områdene. Tallene er ikke å forstå som en prioritert rekkefølge, men brukt for å skape oversikt og struktur i dokumentet.

I tillegg er det trukket frem noen fokusområder som skal støtte opp om en helhetlig samfunnsutvikling.

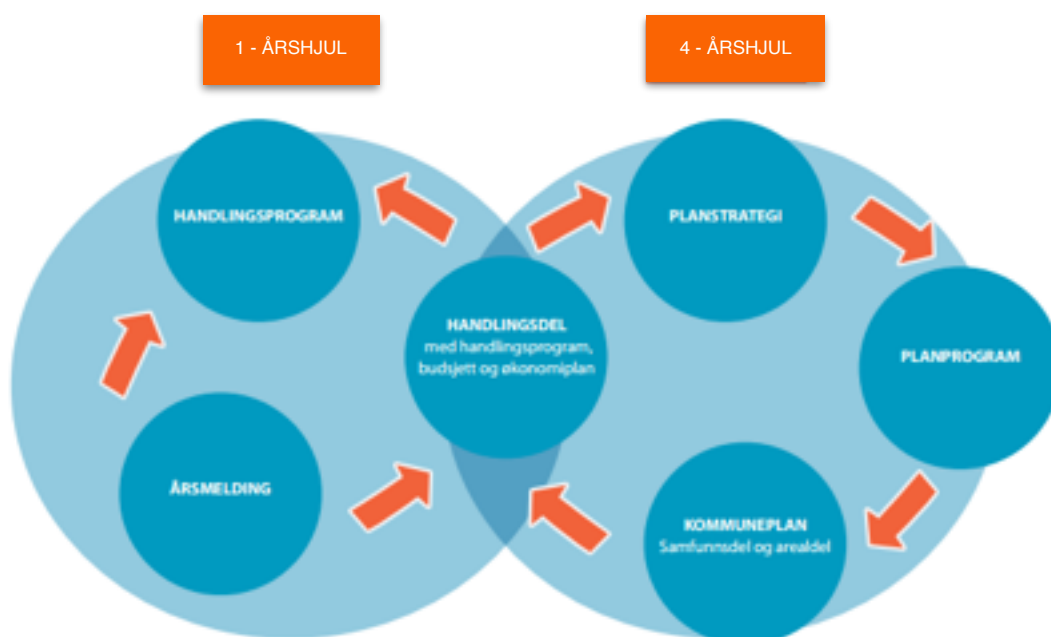
Samfunnsdelen har et planperspektiv på 12 år, men tar også for seg utviklingstrekk som strekker seg ut over denne tidsperioden. Vefsn kommune, og Helgeland som region, er inne i ei tid med mange muligheter. Dette er videre beskrevet i planen og vil kunne påvirke de ulike kommunale handlingsplaner.

Kommuneplanens samfunnsdel legger rammer for hvilken samfunnsutvikling vi ønsker å ha. For at dette skal kunne skje, må det være en klar forbindelse mellom samfunnsdelen, kommuneplanens arealdel og handlingsplaner.

Kunnskap og fakta om kommunen og regionen er brukt som viktige byggesteiner i arbeidet med samfunnsdelen. Her vil det også finnes en rekke faktorer som kan benyttes som målepunkter for utviklingen i kommunen.

Kommunens planstrategi, som utarbeides hvert fjerde år, viser hvilke planer som skal utarbeides eller revideres. Figuren under viser sammenhengen i det kommunale plansystemet.

Figur 1 - Sammenhengen i det kommunale plansystemet, Miljøverndepartementet, 2012.

INNHold

FORORD	2
INNLEDNING	3
INNHold	4
KOMMUNENS VISJON	5
HVA ER DE STØRSTE UTFORDRINGENE?	6
KOMMUNEØKONOMI - NOEN PERSPEKTIVER	8
EI SPENNENDE TID	9
HVOR VIL VI?	10
SATSNINGSOMRÅDE 1	11
SATSNINGSOMRÅDE 2	13
SATSNINGSOMRÅDE 3	15
Fokus - Folkehelse	17
Fokus - Vefsn kommune som organisasjon	18
Fokus - Byutvikling, levende bysentrum	19
Fokus - Klima og miljø	20
Forslag til arealpolitiske retningslinjer	21

KOMMUNENS VISJON

«Vefsn kommune - et steg foran»

Vefsn kommune skal oppleves som fremtidsrettet og offensiv, i takt med behov for tilrettelegging hos næringsliv, befolkning og besøkende. Kommunen tilstreber å være en lærende organisasjon og å bli bedre i morgen enn i dag. Kommunen har et systematisk fokus på kontinuerlig utvikling i organisasjonen knyttet til behov og ressursbruk.

Å være et steg foran krever at vi er modige og i utvikling. Dette skal prege vår tilnærming til partnerskap, gjennom lokalt og regionalt samarbeid, og gjennom et bevisst og deltakende samarbeid med stat og fylke.

Vi skal aktivt jobbe for å være representert der hvor beslutninger fattes, og vise vår modighet i å tale kommunens og regionens sak.

Kommunen skal kjenntegnes ved en proaktiv holdning og et sterkt fokus på å løse våre oppgaver til beste for brukerne.

Kommunens ansatte og folkevalgte skal bygge sine handlinger på verdiene:

Humør - vi er positive og uhøytidlige

Ansvarlighet - vi er ærlige, seriøse og leveringsdyktige

Nysgjerrighet - vi er åpne, interesserte og søkende

Engasjement - vi er kraftfulle, initiativrike og deltakende

HVA ER DE STØRSTE UTFORDRINGENE?

Kommunal planlegging, med dets mål og strategier, bør i størst mulig grad basere seg på kunnskap. I teksten som følger beskrives det tre områder som presenteres som de største utfordringer for Vefsn kommune i årene fremover.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Vefsn kommune har med sine 13 427 innbyggere hatt en dårligere befolkningsutvikling enn gjennomsnittet i Nordland, men siden 2013 har dette snudd. Denne positive utviklingen må det legges til rette for at skal kunne fortsette.

Vefsn kommune har over tid «mistet» unge voksne i aldersgruppen 25 - 44 år, med unntak av 2015 da kommunen fikk en liten oppgang i denne aldersgruppen. I aldersgruppen 19-24 år har kommunen gjennom de siste år hatt en liten, men positiv utvikling.

Befolkningsfremskrivningen viser at det forventes en liten generell befolkningsvekst i kommunen frem mot 2030. Prognosen viser tydelig kommunens utfordring i endring av alderssammensetning og frafall av befolkningen i alderen 23 - 66 år.

Andelen elever i grunnskolen synker og har gjort dette gjennom flere år. For skoleåret 2016/17 er 1474 registrerte elever i grunnskolen. På de siste ti år har elevtallet falt med 325 elever.

Før å imøtekomme denne utfordringen må vi beholde og rekruttere unge mennesker i etableringsfasen til kommunen.

Frafall i aldersgruppen 16 - 22 år, må følges fremover, men er også naturlig da mange i denne alderen reiser ut av kommunen for videre utdanning og praksis. Utfordringen er å få dem hjem til Vefsn kommune igjen etter studier.

Prognoser eller fremskrivninger må betraktes som nettopp en prognose, og ikke et konkret faktagrunnlag. Ulike fremskrivninger viser ulike tall, og fremskrivninger fra SSB tar ingen lokale eller regionale hensyn. Det vil skje mye i regionen i årene fremover, noe som vil kunne påvirke den reelle befolkningsveksten i svært stor grad. Dette er det skrevet mer om i kapitlet «Ei spennende tid» senere i dokumentet.

Figur 2 - Befolkningsfremskrivning for Vefsn kommune, SSB, 2016.

Aldersgruppe	2016	2018	2020	2025	2030	Vekst i %	Økning antall
0 - 1 år	263	268	283	286	272	3,42%	9
2 - 5 år	590	569	541	589	576	-2,37%	-14
6 - 15 år	1506	1510	1516	1516	1514	0,53%	8
16 - 22 år	1272	1229	1174	1064	1116	-12,26%	-156
23 - 66 år	7420	7382	7378	7199	6978	-5,96%	-442
67 - 79 år	1655	1759	1792	1920	1939	17,16%	284
80 - 89 år	585	599	645	728	900	53,85%	315
Over 90 år	136	134	148	157	189	38,97%	53
Sum	13 427	13 450	13 477	13 459	13 484	0,42%	57

ENDRINGER I DEMOGRAFIEN

Med flere eldre i befolkningen påvirkes også den såkalte forsørgerbyrden. SSB definerer dette som antall personer 0-19 år og 65 år eller eldre, delt på antall personer 20 - 64 år. I 2016 er dette tallet for Vefsn kommune 0,76 - noe som tilsier 76 personer i yrkespassiv alder per 100 personer i yrkesaktiv alder. Dette er på nivå med landet forøvrig. Jo høyere dette tallet er, dess flere yrkespassive må forsørges av hver yrkesaktiv. Fremskrivninger for 2030 tilsier at tallet for Vefsn vil kunne endre seg til 0,9 om prognosen slår til.

En slik utvikling vil utfordre kommunen på flere områder. En naturlig konsekvens er å skaffe tilstrekkelig arbeidskraft, en annen er å tilrettelegge for et godt og verdig liv for våre eldre. En tredje er å innrette fremtidens omsorgstjenester med bruk av teknologi og nye arbeidsmetoder.

NÆRINGSUTVIKLING

Andelen sysselsatte i Vefsn har økt siden 2011¹. Den største økningen er innenfor området industri og bergverksdrift. Den nest største økningen av sysselsatte er innen næringen offentlig forvaltning og annen tjenesteyting. Den næringen med størst reduksjon av sysselsatte i perioden er varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet.

Norge, som nasjon, er inne i ei omstillingstid. Oljenæringen har gjennom de siste år hatt en stor nedgang i antall sysselsatte. Selv om Vefsn kommune ikke er direkte preget av dette, er vi indirekte det, gjennom hvordan fremtidens arbeidsliv vil se ut. Vi vet ikke helt hva som kommer, men det forskning viser er at kunnskap og teknologi vil være vesentlige faktorer i fremtiden.

Vefsn kommune må legge til rette for nye næringer og aktivt se muligheter i utviklingen av det som kommer. Skal vi beholde og rekruttere nye innbyggere, står jobb sentralt for de aller fleste.

Hollywood banker på døra

Av NILS INGE LORENTSEN

28. desember 2016, kl. 21:00

David Kinsella (52) fra Mosjøen har solgt rettighetene til fire av sine filmer til en agent i Hollywood. Nå håper han filmen om sørsamiske Ellen Sara Sparrok Larsen skal slå an i det amerikanske markedet – og i resten av verden.

DEL – 2017 blir et spennende år, Hollywood-agenten mener «The

Helgelendingen, 28.12. 2016

¹ Nordland fylkeskommune, statistikkbasen, 2016.

KOMMUNEØKONOMI - NOEN PERSPEKTIVER

Aldersgruppen 25 - 44 år påvirker demografibildet i stor grad. Dette både som innbyggere i yrkesaktiv alder, og ikke minst som foreldregruppe. En økning i denne aldersgruppen vil påvirke elevtallet i grunnskolen positivt, og således også kommunens økonomi både for oppvekst og generelt.

Vefsn kommune har vært og skal være en kommune med ryddig og god økonomistyring. Dette er vesentlig for hvordan kommunen kan ivareta sine oppgaver og hvordan andre aktører opplever Vefsn kommune som samarbeidsaktør og partner.

Kommunen har gjennom de siste år tatt vesentlige investeringer i områder som eksempelvis skolebygg, sykehjem og svømmeanlegg. Dette har stor betydning for Vefsn som samfunn og for kommunen som tjenesteyter.

Kommunen vil i årene fremover fortsatt kunne bruke mellom 50 - 60 millioner i lokale investeringer uten at dette vil øke den totale lånegjelden, dette hensyntatt årlige rentekostnader på avdrag. Det som utfordres er hvor og hvordan disse pengene gir størst verdi, og på den måten må Vefsn kommune prioritere og gjøre ting i riktig rekkefølge.

For fremtiden blir det avgjørende at kommunen omstrukturerer en rekke av sine tjenester. For å imøtekomme den økende andelen eldre, må det tenkes nytt og tilrettelegges for en ny type eldreomsorg. Om vi fortsetter å drive tjenester² som i dag, må 1/3 av dagens ettåringer ta en helsefaglig utdanning for å sikre tilstrekkelig arbeidskraft.

Det er også slik at vi lever lengre enn før, er friskere lengre og har generelt sett større økonomisk handlingsrom.

Næringsutvikling og nye etableringer vil også ha stor betydning for kommunens økonomi. Det er derfor viktig at dette er et prioritert satsningsområde, og at næringsaktører opplever kommunen som en fremtidsrettet og proaktiv tilrettelegger.

I tabellen under, figur 5, vises det til hvordan kommunens netto driftsutgifter fordeler seg på noen utvalgte områder.

Det er relevant å spørre seg om denne fordelingen står i tråd med den endring som er i kommunens demografi?

Figur 3 - En oversikt over utvalgte kostnadsområder for Vefsn kommune, i % av kommunens netto driftsutgifter, Vefsn kommune 2016.

Noen utvalgte kostnadsområder	2011	2012	2013	2014	2015
Andel av kommunens netto driftsutgifter til barnehager	11,60	11,30	11,60	12,70	12,90
Andel av kommunens netto driftsutgifter til grunnskole	18,20	17,40	18,10	18,40	19,70
Andel av kommunens netto driftsutgifter til pleie/omsorg	33,80	35,60	33,00	33,20	31,00
Andel av kommunens netto driftsutgifter til sosialtjenesten	4,00	3,50	3,20	3,00	2,90
Andel av kommunens netto driftsutgifter til helse	3,90	3,90	3,70	3,90	4,00

Info: For områdene barnehager og pleie/omsorg er kostnader knyttet til bygningsdrift inkludert.

² Norsk Ergoterapeutforbund, 2016

EI SPENNENDE TID

Vefsn kommune er bokstavelig talt i vinden. Det er gitt konsesjon for bygging av vindpark på Øyfjellet, utbyggingen av Mosjøen Havn er i gang, det skal bygges ny videregående skole og det er under utvikling flere store prosjekter i Mosjøen som vil påvirke lokalsamfunnet og forsterke handelsbyen Mosjøen. De siste tre årene har en negativ befolkningsutvikling blitt snudd til vekst.

Helgeland går spennende tider i møte. Det skal bygges ny E6 for milliarder og det skal gjøres avklaringer om fremtidig sykehusstruktur og mulig nytt Helgelandssykehus. Vefsn kommune vil gjennom sin kunnskapsutvikling og med organisasjonens kompetanse og ressurser, ta en ledende rolle i samarbeidet med omlandskommunene.

Det har vært arbeidet lenge for å få på plass nytt fengsel i Mosjøen. Disse prosjektene og andre statlige/offentlige arbeidsplasser er viktig for kommunen sammen med videreutvikling av næringslivet. Dette vil påvirke samfunnsutviklinga i kommunen. Vefsn kommune skal aktivt jobbe for å være representert der beslutninger tas. Slik representasjon kan være både gjennom andre og som en direkte part.

Kommunens sentrale plassering må fremheves som et fortrinn. Den nye infrastrukturen som er etablert og skal etableres vil forsterke dette.

Selv om folketallet i kommunen nå er økende har vi fremdeles utfordringer i sammensetning av aldersgruppene i kommunen. Kommunen har frafall av unge i alderen 25-44 år og et synkende elevtall i grunnskolen. Vi må i fellesskap snu trenden og bli enda mer attraktiv for unge mennesker som vil jobbe og bo i Vefsn kommune.

For å lykkes med dette er vi avhengig av at hele lokalsamfunnet stiller opp. Det må legges til rette slik at næringslivet kan blomstre og skape nye arbeidsplasser. Kommunen må også være attraktiv for offentlige arbeidsplasser, og vi må sikre egen kapasitet som vertskommune.

Hele Norge får en stadig større andel eldre. Den nye eldregenerasjonen er friskere, lever lengre og stiller nye krav til samfunnet. Vi må tenke nytt både i forhold til boforhold, teknologi, servicefunksjoner og selvfølgelig omsorgstjenester.

Dersom vi ikke lykkes fullt ut med disse anstrengelsene må vi endre innsatsen, omprioritere kommunens ressurser og sørge for at kommunens midler brukes der de trengs.

HVOR VIL VI?

«Vefsn kommune - den foretrukne bosteds- og arbeidskommune på Helgeland.»

En god bostedskommune er et godt og trygt sted å bo. Trygghet og tilhørighet vil slik være kjernebegreper for kommunens innbyggere i alle aldre. Hver eneste dag er alle innbyggere i Vefsn med på å skape et godt oppvekstmiljø. Vefsn kommune skal ha gode arbeidsmetoder som legger til rette for at voksne og unge sammen gjør Vefsn til et attraktivt sted å vokse opp. FN's barnekonvensjon skal være kommunens rettesnor i dette arbeidet.

Vi, som kommunalt ansatte og folkevalgte, skal sammen med innbyggerne i Vefsn anstrenge oss for å skape gode oppvekstmiljø.

Vi skal sammen arbeide for å sikre at Vefsn er et trygt sted å være ungdom i. Vi skal jobbe hardt for å tilrettelegge for at flest mulig har en jobb og et godt sted å bo. Vi skal stå på for våre eldre og tanken om et verdig, godt liv.

Samhold, tilhørighet og deltagelse må ses på som en felles oppgave og mulighet. Frivilligheten står sterkt i kommunen og gir viktige bidrag inn i helheten.

Det er gjennom samarbeid og utvikling vi lærer hverandre å kjenne og kan se nye og bedre muligheter til beste for fellesskapet. Dette betyr at vi som kommune skal være proaktiv i vår oppgave og samtidig kunne forvente at kommunens innbyggere ønsker og vil delta.

Vi har store oppgaver foran oss. Disse må vi som samfunn møte sammen. Det krever noe av oss. Derfor må vi våge å tenke nytt. Våge og lære av våre feil. Vi må våge å prioritere. Det vil være grunnleggende for å være et steg foran.

Dette skal vi gjøre gjennom å prioritere tre satsningsområder fremover:

1. Vefsn kommune skal være et naturlig bestemmelsessted for private næringsutviklere og offentlige arbeidsplasser. Kunnskap om fremtidens arbeidsplasser og trender er i så tilfelle avgjørende og må styrkes. Arbeidsplasser for unge voksne står sentralt.

2. Vefsn kommune skal prioritere arbeidet med å beholde og rekruttere unge mennesker i etableringsfasen.

3. Vefsn kommune skal utvikle de kommunale tjenester for å gi våre eldre et godt og verdig liv.

SATSNINGSOMRÅDE 1

Vefsn kommune skal være et naturlig bestemmelsessted for private næringsutviklere og offentlige arbeidsplasser. Kunnskap om fremtidens arbeidsplasser og trender er i så tilfelle avgjørende og må styrkes. Arbeidsplasser for unge voksne står sentralt.

Vefsn kommune skal være en næringsvennlig kommune. Etablering av nye arbeidsplasser er avgjørende for å kunne rekruttere nye innbyggere i etableringsfasen.

Næringspolitikken til Vefsn kommune ligger fast i strategisk næringsplan, men dette er ikke et ansvar for MON KF alene. Alle deler av Vefsn kommune kan bidra til å øke antall sysselsatte og skape nye arbeidsplasser.

Gjennom de siste år har det kommet nye næringer på plass i kommunen.

Teknologibaserte-, kulturbaserte-, opplevelsesbaserte- og naturbaserte næringer er i tiden og dette må antas å kunne vokse også i årene fremover. Her har miljøer i Vefsn allerede en tydelig posisjon i regionen, og med muligheter innen natur, friluftsliv, kulturhistorie og kreative gründermiljø, bør denne posisjonen kunne fremelskes videre. Som et eksempel tok Vefsn folkehøgskole en nasjonal posisjon i 2016 ved å etablere et studietilbud innen e-sport som en av de første i landet.

Vefsn nærmer seg friskmelding og spiller en viktig rolle i kommunen, både for rekreasjon og næringsmuligheter.

Nye næringer fordrer gründerskap og investeringsvilje. Nettverk og møteplasser hvor gründere og investorer møtes blir vesentlig. Her må kommunen se på sin rolle som tilrettelegger.

De nærmeste årene skal det etableres ny E6 på Helgeland og det er gitt konsesjon for vindkraftverk på Øyfjellet. Det er vedtatt bygging av ny videregående skole, inkludert en satsning på avdeling Marka som en av to landbruksskoler i fylket. En rekke større og mindre utbyggingsprosjekter i byen er også i startgropa. Samtidig skal det tas en rekke beslutninger som ikke gjøres av Vefsn-samfunnet selv, men av fylkeskommune, stat

og andre aktører. Nytt Helgelandssykehus, utbygging av fengsel, nasjonalt våpenregister er aktuelle etableringer som det arbeides med.

Profilering av kommunens fortrinn som lokaliseringssted mot sentrale beslutningstakere er en viktig oppgave for kommunen. I så måte har kommunen et samhandlingsbehov mellom egne aktører. Mosjøen og Omegn Næringselskap KF, Mosjøen Havn KF, Sentrum Næringshage, Studiesenteret RKK, Regional Park Vefsn og NAV er alle spydspisser innenfor sine felt. Samhandlingsstrukturer må etableres.

Kompetansetterpørsel og videreutdanning prioriteres gjennom Studiesenteret RKK slik at RKK kan brukes som en drivkraft for nye tilbud i kommunen.

Vefsn har en unik posisjon i arbeidet med kultur og musikk. En stor kulturskole, distriktsmusikere og musikklinje ved Mosjøen videregående. Et høgskoletilbud innen musikk vil styrke musikklinjen ved videregående, samt kunne gi et helhetlig studietilbud. Dette er en mulighet som det må arbeides for.

Landbruket i kommunen er en næring i rask utvikling. På relativt få år har antallet bruk i drift gått vesentlig ned, mens produksjonen har vært stabil og på enkelte felt økt. Dette medfører store økninger i transport med dyrka mark langt fra driftssentrene. Vefsn kommune ønsker å legge til rette for nydyrking for å styrke bruk i drift. Dette søkes løst blant annet gjennom at man utreder arealer som er egnet for nydyrking gjennom utarbeidelsen av arealdelen og utarbeidelse av en egen landbruksplan.

Med ca 25.000 m³ uttak av virke årlig er Vefsn en stor skogbrukskommune. Arbor er stor mottaker av massevirke, mens avstanden til videreforedling er stor og betyr lavere avkastning. Det er lagt til rette for utskipping av tømmer fra havn i Mosjøen.

MÅLSETTINGER OG STRATEGIER

1.1 Vi vil styrke kompetansen om fremtidens arbeidsplasser og sysselsetting.

Det skal skje gjennom:

- å invitere nye næringer til en arena for læring og felles muligheter
- å føre en aktiv dialog med utdanningsinstitusjoner nasjonalt
- å bygge og bruke forskningsbasert kunnskap om fremtidens arbeidsliv og behov. Studiesenteret RKK er en naturlig del av et slikt arbeid

1.2 Vi vil gjennomgå og strukturere virkemiddelapparatet for næringsaktører slik at det fremstår enhetlig, robust og fremtidsrettet.

- å legge til rette for kompetansebedrifter og kunnskapsbaserte næringer
- å ha et økt fokus på gründerskap og vekst i nyetablerte bedrifter
- å arbeide for at «tradisjonell industri» har rom for å utvikle seg slik et globalisert marked krever
- å samarbeide med gårdeiere, handels- og servicenæringen om en fremtidsrettet og positiv byutvikling
- å samhandle med NAV/kommune/ næringsliv for å styrke innsatsen mot unge mennesker og innvandrere for å få disse integrert i arbeidslivet
- å legge til rette for videre utvikling av landbruket gjennom egen landbruksplan

1.3 Vi vil synliggjøre kommunens fortrinn og attraktivitet for å trekke til oss private næringsutviklere og offentlige arbeidsplasser.

Det skal skje gjennom:

- å markedsføre Mosjøen og Vefsn som et godt sted å drive næring, bo og arbeide
- å kartlegge viktige arena og bygge nettverk regionalt og nasjonalt for å styrke vår representasjon og deltagelse
- å arbeide for etablering av et høgskoletilbud innen kulturfag, og musikk spesielt

1.4 Vi vil være en tydelig samarbeidspartner i samspill med aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Fylkeskommunen er en sentral aktør for kommunen.

Det skal skje gjennom:

- å aktivt delta og bidra i lokale, regionale og interkommunale fora
- å bygge en profesjonell dialog med næringslivet og sikre oss en felles forståelse av ønsker, behov og muligheter i regionen
- å være en positiv bidragsyter i den videre utvikling av Mosjøen godsterminal, godstrafikk over Mosjøen stasjon og Mosjøen havn
- å samarbeide med Bane Nor og grunneiere i forbindelse med etablering av reingjerde langs Vefsn og samordning av krysningspunkter for sikker adkomst mot elva

1.5 Vi vil være en lærlingevennlig kommune på Helgeland. Lærlingeplasser må ses på som en viktig ressurs for rekruttering og tilflytting.

Det skal skje gjennom:

- å styrke innsatsen og samarbeidet med lokalt næringsliv for å skape flere lærlingeplasser
- å aktivt jobbe for å vise frem Vefsn som en lærlingevennlig kommune
- å sikre en god dialog med fylkeskommunen i arbeidet med lærlingeplasser

SATSNINGSOMRÅDE 2

«Vefsn kommune skal prioritere arbeidet med å beholde og rekruttere unge mennesker i etableringsfasen.»

Alle aldersgrupper har ulike preferanser og behov. Det er sannsynlig å tenke seg at for aldersgruppen 25 - 44 år, er behovene annerledes enn for de fra 19-24 år. Aldersgruppen 25 - 44 år er i tillegg til å være viktige unge voksne arbeidstakere også flertallet av dagens foreldregenerasjon. Foreldre ønsker det beste for sine barn, en god barnehage, en god skole og muligheter for aktivitet og et godt oppvekstmiljø.

For den yngre gruppen, 19 - 24 år, er kanskje utfordringene i større grad, å ha en jobb, en bolig, en lærlingeplass og muligheten for å skape seg en «start» i livet. I tillegg blir tilgangen og infrastrukturen til lokal/regional utdanning viktig for å tiltrekke seg denne målgruppen.

Oppvekstvilkår blir en viktig del av å tilrettelegge for å beholde og rekruttere nye innbyggere i etableringsfasen. Kommunen har i dag 7 kommunale og 12 private barnehager. Kommunen har full barnehagedekning i henhold til gjeldende kriterier, men dessverre er det allikevel ikke alle som får plass. Tilgang til barnehage er for mange helt avgjørende for å kunne bosette seg og starte et liv i Vefsn. Kommunens planstrategi henviser til «å tilrettelegge for en barnehagedekning utover norm fra Storting».

Barnehagene er geografisk spredt i kommunen. Det er tilfredsstillende tilgang på pedagoger til barnehager.

Det er gjort og gjøres arbeid ved flere skoler for å sikre en tryggere skoleveg. Trygg skoleveg er også et viktig perspektiv i folkehelsearbeid og forståelsen av et godt oppvekstmiljø. Tryggere skoleveg bør bety at flere elever går til skolen og på denne måten er i fysisk aktivitet. Samtidig vil dette bringe med seg en økt miljøgevinst gjennom mindre bruk av bil, noe som igjen bidrar til en tryggere skoleveg i seg selv.

Kvalitet i skolen må være et overordnet mål for skoleeier. Resultater på nasjonale prøver har en positiv utvikling i kommunen. Elevundersøkelsen viser også at det er god trivsel i skolen. Brukerundersøkelsen i skolen er god. Vefsn kommune har god vertskapskapasitet på skolesiden.

Ungdomspolitisk arbeid er et viktig bidrag i utviklingen av Vefsn som samfunn. Barn og unge skal ha en naturlig plass i medvirkningsprosesser og ses på som viktige stemmer i samfunnsutviklingen.

Sosiale nettverk er avgjørende for om folk trives og vil bli boende. At det er tilrettelagt for at alle som bor i Vefsn kan skape seg et aktivt og meningsfullt liv er sentralt. Levekår som trivsel, aktivitet og boforhold er viktig uansett alder og «funksjonsnivå».

MÅLSETTINGER OG STRATEGIER

2.1 Vi vil ha en barnehagedekning som strekker seg utover norm fra Storting.

Det skal skje gjennom:

- å arbeide for og sikre at det kontinuerlig er tilgjengelige barnehageplasser

2.2 Vi vil sikre likeverdig og høy kvalitet på alt arbeid med barn og unge. Dette skal vises på resultater fra nasjonale prøver, trivsels- og brukerundersøkelser.

Det skal skje gjennom:

- å jobbe for at alle barn har et godt læringsmiljø og elever gode læringsresultater
- å bruke ny kunnskap og erfaring i vårt arbeid
- å bygge solide fagmiljøer
- å kartlegge brukerbehov og investere i gode IKT løsninger for skolene. Personalets kompetanse innen IKT må samtidig kartlegges og styrkes
- å arbeide for at rekruttering og videreutdanning av skolepersonell skal prioriteres

2.3 Vi vil sikre nulltoleranse mot mobbing i barnehage og skole. Arbeid med psykisk helse skal prioriteres.

Det skal skje gjennom:

- å legge til rette for miljøterapeuter og bedre tilgjengeligheten for helsesøstertjenesten ved skolene
- å sikre et tydelig og konkret arbeid med psykisk helse blant barn og unge
- å inkludere forebyggende aktiviteter i skoletiden og gjennom barnehagedagen
- å styrke samarbeidet med ungdomsrådet

2.4 Vi vil ha en bolig- og næringspolitikk som legger til rette for unge voksne.

Det skal skje gjennom:

- å prioritere dialog og samarbeid med etablerte næringsaktører og mulige nye interessenter
- å være en premissgiver og tilrettelegger for fremtidens boligutvikling, primært rettet mot førstegangsetablerere
- å legge til rette for arbeidsplasser for unge mennesker. Arbeidsplasser med attraktivitet for unge kvinner må ivaretas
- å arbeide for gode pendlermuligheter for unge som tar lokal/regional utdanning

2.5 Vi vil at kommunen skal ha et variert og spennende kultur-, idretts- og aktivitetstilbud.

Det skal skje gjennom:

- å arbeide for en fremtidig samlokalisering av kulturskolens aktiviteter
- å legge til rette for at idretten og frivilligheten har gode rammevilkår for sin aktivitet
- å tilby ulike aktiviteter som ivaretar de få så vel som de mange

2.6 Vi vil bruke innbyggernes initiativ og forvente deltagelse i medvirkningsprosesser om utvikling og fremtidige behov.

Det skal skje gjennom:

- å legge til rette for at innbyggere gis mulighet for medvirkning
- å bygge egen kompetanse knyttet til medvirkning og kommunikasjon

2.7 Vi vil være en aktiv tilrettelegger for sosiale nettverk for tilflyttere og andre.

Det skal skje gjennom:

- å stimulere til nærmiljøfokus, sosiale nettverk og deltagelse fra kommunens befolkning
- å tilrettelegge for sosiale arena hvor elever i den videregående skole blir introdusert for de muligheter som finnes i Vefsn, samt møter andre og lærer hverandre å kjenne
- å sikre gode strukturer for inkludering og aktivisering av flyktinger og asylsøkere

SATSNINGSOMRÅDE 3

Vefsn kommune skal utvikle de kommunale tjenester for å gi våre eldre et godt og verdig liv.

«Regjeringen vil utvikle et mer aldersvennlig samfunn. I årene fremover blir vi flere eldre og eldre som lever lenger. Samtidig vil framtidens eldre leve flere sunne og aktive år og vil ønske å delta og bidra mer i samfunns- og arbeidsliv³.»

Et aldersvennlig samfunn, eller en aldersvennlig kommune, handler ikke bare om et omsorgsbehov, men i vel så stor grad om muligheten for å kunne delta i arbeidsliv og samfunnsliv så lenge man ønsker, i henhold til gjeldende regelverk. Skriv sammen.

Det er mange faktorer som spiller sammen for et aldersvennlig samfunn. Medvirkning og deltagelse, lokale møteplasser og kulturliv, samt muligheter for fysisk aktivitet i nærmiljøet er noen. Lokale gåstrategier utvikles i stadig større grad rundt om i kommuner.

Boligens utforming og plassering har stor betydning for hvordan og hvor lenge man kan bo hjemme, og hvordan forebygge ulykker i hjemmet. Tilgang til offentlig transport og handels- og servicetjenester bidrar til den enkeltes opplevelse av delaktighet og selvstendighet. Mobilisering mot ensomhet og samarbeid med frivillig sektor blir stadig mer relevant med den økende graden av enslige eldre. Aktiv transport må ses på som et virkemiddel i arbeidet med etablering av nye boligområder for eldre.

Det er gitt politiske føringer for utarbeidelse av en kommunal strategi med fokus på Eldres behov frem mot 2040. Arbeidet skal være i tråd med verdens helseorganisasjons strategi, «Healthy aging».

WHO - Healthy aging

Strategien peker på fem forhold som blir vesentlige for arbeidet fremover. Disse er:

1. Gjennomføringskraft. En ny retning krever lederskap og vilje.
2. Innrettet helsesystemet mot de behov som eldre har.
3. Utvikle aldersvennlige miljøer.
4. Styrke en langsiktig forståelse av helse og omsorg.
5. Styrk arbeidet med evaluering, monitorering og forskning.

Samtidig er det slik at med de endringer som er i demografien må kommunens bærekraft tas på alvor. Teknologi og nye måter å tenke tjenesteyting er sentralt. Dette blir en vesentlig oppgave for kommunen fremover.

³ «Flere år - flere muligheter», Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn, 2016

MÅLSETTINGER OG STRATEGIER

3.1 Vi vil utvikle en eldrestrategi som bygger på kunnskap fra forskning og praksis, og som tar i bruk et virkemiddelapparat tilpasset dagens og fremtidens generasjoner.

Det skal skje gjennom:

- å invitere oss selv til arealer hvor kunnskap og forskning deles og diskuteres
- å bruke erfaringer fra andre kommuner og regioner om hvordan samarbeid og tilrettelegging kan utnyttes i fremtidens tjenester
- å samle tverrfaglig kompetanse i arbeidet med organisering, dimensjonering og utvikling av fremtidens tjenester. Herunder en vurdering mellom institusjonstjenester, boliger med heldøgns bemanning og hjemmetjenester
- å la dagens og fremtidens eldre medvirke i utviklingsarbeidet
- å legge til rette for at eldre kan opprettholde en aktiv livsstil, som et viktig premiss for god helse og et sosialt liv

3.2 Vi vil være gode på å la eldre medvirke i utviklingen av fremtidens tjenester.

Det skal skje gjennom:

- å arbeide for at kommunen utnytter kunnskap om Eldres opplevelse av dagens tjenester og fremtidige behov
- å se eldre som en ressurs og som aktive deltagere i samfunnet
- å legge til rette for at medvirkningsprosesser er enkle å forstå og bidra i
- å legge til rette for at kommunale bygg og institusjoner har tilbud om elektronisk kommunikasjon for brukerne

3.3 Vi vil utforme en tydelig boligpolitisk plan. I planen skal det redegjøres for fremtidens boligbehov knyttet til den økende graden av eldre i kommunen.

Det skal skje gjennom:

- å bygge kunnskap om Eldres ønsker og behov for boform og nærhet til handel- og servicefunksjoner
- å sikre at planlegging tar høyde for at eldre skal kunne bo trygt og i sosiale rammer i sitt eget bomiljø
- å arbeide for at fremtidige bomiljø tilrettelegges slik at den enkelte kan ivareta egen selvstendighet og forebygge ensomhet
- å legge til rette for en funksjonell infrastruktur og kollektive transportløsninger
- å legge til rette for aktiv transport

3.4 Vi vil sikre kontinuerlig rekruttering av personell til tjenesten.

Det skal skje gjennom:

- å holde et tydelig fokus på tilgang til lærlingeplasser lokalt
- å kartlegge fremtidens rekrutteringsbehov og være i forkant på kontakt med aktuelle kandidater

Fokus - Folkehelse

Mosjøen, som by, er omkranset av naturområder som er viktige nærtur- og rekreasjonsområder for byens befolkning. Disse må vi ta vare på slik at befolkningen sikres god tilgang til natur.

Kommuneplanens arealdel skal angi ei «markagrense» for byvekst slik at nærturområdene sikres for fremtiden.

Lekeplasser, nærmiljøanlegg, friluftsområder og åpne byrom, er viktig både for folkehelse og bolyst. Her møtes barn, unge og voksne til felles aktivitet, noe som bidrar til fellesskap, sosialt liv og tilhørighet.

Frivillig sektor spiller en avgjørende rolle for tilrettelagt fysisk aktivitet for barn og unge. For Vefsn kommune er det viktig å støtte opp om den frivillige aktiviteten og tilrettelegge for gode rammebetingelser.

Alle deler av kommunens tjenesteyting må ivareta folkehelse som et eget perspektiv i sitt arbeid. God samhandling er essensielt, og må arbeides for å ytterligere styrke.

Kommunens folkehelseplan og øvrig planverk må sikre et godt og helhetlig samarbeid mellom kommunens ulike tjenestekområder.

Gjennom fokus på folkehelse skal Vefsn kommune:

- stimulere til økt mangfold innen kultur/ idrett og friluftsliv
- knytte ulike aktører sammen og legge til rette for økt samarbeid
- legge til rette for at kostnader for bruk av kommunens anlegg holdes så lave som mulig
- se anlegg og aktivitesområder som en del av utviklingen av bygd og by
- prioritere nærmiljøområder og lekeplasser som et element i folkehelse, psykisk som fysisk, og som et virkemiddel for attraktive boområder
- være en proaktiv tilrettelegger og invitere til jevnlig møteforum for frivilligheten
- bruke frivilligheten aktivt i medvirkningsprosesser
- videreutvikle samarbeidet mellom kommunen og frivillig sektor
- fokusere sterkere på å få eldre med i fysisk aktivitet
- sikre at personlig økonomi ikke er et hinder for at eldre kan delta i fysisk aktivitet
- arbeide for en tydelig profil som en helsefremmende kommune uansett alder
- revidere og iverksette folkehelseplan
- arbeide for at alle driftsenheter skal se på folkehelsearbeidet som en tverrsektoriell oppgave for en samlet kommunal tjenesteproduksjon
- dele informasjon aktivt slik at alle kommunale enheter er kjent med kommunens mål og strategier for folkehelsearbeid
- være en kunnskapspartner for frivilligheten
- legge til rette for arenaer hvor idrett og frivillighet kan lære av hverandre
- arbeide for en kommunal førstelinjetjeneste som i enda større grad er tilgjengelig for idretten og frivilligheten

Fokus - Vefsn kommune som organisasjon

Vefsn kommune har historisk sett alltid vært en solid og veldrevet kommune med gode økonomiske resultater og stor handlefrihet.

Store investeringer i kommunal infrastruktur og økt lånegjeld gjør at dette ikke lenger er en selvfølge. Samtidig endrer samfunnet seg hurtig og kommunen må tilpasse virksomheten og tjenestene i forhold til etterspørselen.

Dette utfordrer kommunens evne til omstilling, utvikling og nyskaping. Vefsn kommune har et brutto driftsbudsjett som har passert en milliard og ca 1000 årsverk. Hvordan denne ressursen innrettes framover, vil være avgjørende for å få til en ønsket utvikling av kommunesamfunnet.

Kommunens visjon "et steg foran" utfordrer kommunens organisasjon til å videreutvikle tjenestetilbudet i forhold til samfunnsutviklingen rundt oss. Samtidig må organisasjonen Vefsn kommune være i stand

til å endre fokus for å kunne trekke til seg unge mennesker som vil skape seg en framtid i kommunen. Hvordan Vefsn kommune lykkes med å utvikle egen organisasjon, får betydning for kommunens omdømme og troverdighet.

Kommunen har allmenn informasjonsplikt i forhold til tjenester, beslutninger og for å gi innbyggerne muligheter for demokratisk deltakelse og innflytelse. God toveis kommunikasjon er en forutsetning for et godt forhold mellom kommune og innbyggerne, og bidrar til å skape et realistisk bilde av hvilke forventninger som kan stilles.

I en ny digital verden vil det også være svært viktig at kommunen aktivt bruker digitale plattformer til å skape en effektiv tjenesteproduksjon med døgnåpen tilgang til informasjon, samtidig som det tilrettelegges for at tjenestemottakere i kommunale bygg skal ha tilgang til digital kommunikasjon med omverdenen.

Kommunens organisasjonsfokus skal:

- arbeide systematisk for å utvikle nye måter å yte tjenester på gjennom endring, utvikling, omdisponering og prioritering
- prioritere arbeidet med kontinuerlig forbedring i alle ledd for å evaluere og forbedre kommunens tjenesteproduksjon.
- utfordre, motivere og inspirere medarbeiderne til aktiv deltakelse og ansvar i utviklingen av kommunen og tjenestetilbudet
- erverve og utnytte ny teknologi i tjenesteproduksjon til beste for innbyggerne og næringsliv
- utvikle kommunens digitale plattformer med hensyn til brukervennlighet og målgrupper
- lære av de kommuner som har lyktes best med sine digitale plattformer
- styrke arbeidet med kommunikasjon og omdømmebygging. Ekstern kommunikasjon må ses som et viktig element i å beholde og rekruttere innbyggere og næringsaktører
- innrette hele organisasjonen mot å arbeide for å bedre kommunens omdømme som en foretrukket bosteds- og arbeidskommune
- samhandle med nabokommunene i utvikling av rasjonelle og effektive tjenester
- arbeide systematisk for å være representert der beslutninger tas, lokalt, regionalt og nasjonalt være en positiv og aktiv partner i arbeidet med vurdering og etablering av fremtidig kommunestruktur
- sikre et godt og systematisk arbeid med inkluderende arbeidsliv
- tilrettelegge for aktiviteter og læringsarena for medarbeidere

Fokus - Byutvikling, levende bysentrum

Mosjøen kan karakteriseres som en tettbebygd villaby med Olderskog, Åsbyen/Halsåsen og Kulstadlia som satelitter til bykjernen. Andås vil bli den fjerde.

I disse områdene bor en stor del av Mosjøens befolkning. Hva er det så som gjør sentrumsområdene attraktivt for mennesker – jo andre mennesker.

Det råder en urban trend blant innbyggerne i Vefsn kommune. Det er ikke lenger bare eldre mennesker som søker seg nært servicefunksjoner i byen og en enklere boform, men en økende interesse også blant yngre mennesker. Etablering av flere boliger og arbeidsplasser i sentrumsområdet sammen med sentrale funksjoner som trekker til seg mennesker vil bidra til et mer levende bysentrum. Etablering av gode og attraktive uterom i byen som inviterer til opphold vil forsterke dette.

Da må kommunen svare med å legge til rette for en bedre arealutnyttelse i byen og en strukturert og planmessig god fortetting. Dette må også ses i sammenheng med øvrig infrastruktur både på og under bakken samtidig som det vil være framtidsrettet og miljøvennlig å fortette langs kollektivaksene.

Kommunen har et ansvar for å ta vare på naturmangfoldet, kulturmiljøene og de grønne områdene. Når byen vokser vil disse områdene settes under press. Byflata i Mosjøen har et grønt preg, både på grunn av store og gode uteoppholdsarealer som er beplantet og gjennom parkområder som byparken, Vefsnaparken og grøntdragene langs Skjervo. Disse områdene vil spille en viktig rolle som uteoppholdsareal og lekeareal når byen bygges tettere og mer urban. Bevaring og utvikling av de grønne lungene til attraktive oppholdssteder vil være sentralt for å ha kapasitet til å fortette byen.

Kommunens fokus på byutvikling skal:

- sikre at fortettingsprosjekter planlegges på en slik måte at arealene utnyttes godt og hensyntar videre byutvikling
- stille krav til at endringer og ombygginger av eksisterende bygg i byen har fokus på estetikk og vender seg mot byrommene på en god måte
- kartlegge en «byopprydding». Fokus på tomme og falleferdige bygg
- inkludere et fokus på hvordan å legge til rette for førstegangskjøpere og unge mennesker i boligpolitisk plan
- skape gode sosiale møteplasser gjennom utvikling av byrom og grønne områder slik at de inviterer til opphold og aktivitet
- skape gode forhold for myke trafikanter (gå/sykle) i sentrum og ha gode parkeringsmuligheter i randsonene til sentrum
- ivareta kulturmiljøene i byen. Inkludere vannmiljøene inn i byen gjennom å sikre ankomst til elver og sjø
- videreutvikle arbeidet med sykkelbyen Mosjøen

Fokus - Klima og miljø

De forventete klimaendringene vil bli merkbare også for Vefsn. Det må tas høyde for havnivåstigning og virkninger av intense nedbørsperioder fulgt av flomhendelser i vann og vassdrag.

Allerede er det en pågående diskusjon om hvorvidt lavereliggende bebyggelse i Sjøgata bør heves for å unngå vannskader.

I Vefsn er det også relativt mye kvikke leirmasser som kan bli mer ustabile på grunn av mer nedbør.

Det kan også oppstå mer vind som følge av klimaendringene, med påfølgende økte bygningskader og skader på skog.

Det er ventet at antall snødager vil avta, og antall barmarksdager vil øke i løpet av året, med konsekvenser for naturmiljø og utøvelsen av naturbaserte næringer.

Samlet sett har dette en konsekvens for kommunal planlegging og drift. Gjennom

planleggingen må kommunen ta høyde for økt risiko for naturskade. Det er viktig å ha oppdatert informasjon om forventete stormflonivåer, flomsonekart og gode grunnundersøkelser før man tillater nye utbygginger og andre tiltak i utsatte områder.

Norge har forpliktet seg til å redusere sitt utslipp av klimagassutslipp både gjennom Kyotoavtalen og Parisavtalen. For at Norge skal kunne oppfylle disse avtalene er det viktig at kommunene også tar sin del av ansvaret.

Når det gjelder utslipp av klimagasser, er det minimale endringer i målinger fra årene 2009, 2011 og 2013, presentert av SSB.

Vefsn kommune kan legge til rette for reduserte utslipp gjennom god smarere utbygging, høy arealutnyttelse rundt kollektivknutepunkt og tilrettelegging for økt bruk av gange og sykkel. Samtidig kan kommunen bidra til reduksjon av klimagasser gjennom sin rolle som bygningseier, som innkjøper og som forvaltningsmyndighet.

Kommunen skal gjennom fokus på klima og miljø:

- legge til rette for et godt kollektivtilbud
- legge til rette for etablering av infrastruktur for lav- og nullutslippskjøretøy
- se på gevinsten av å etablere landstrøm på Mosjøen havn
- videreføre og utvikle sykkelbyen Mosjøen
- arbeide for å styrke Nordlandsbanen
- videreføre arealpolitikken slik den fremgår i kommunedelplan for Mosjøen og i arealpolitiske retningslinjer gjennom reguleringsplaner
- ivareta sikkerhet og klimatilpasninger ved tiltak i nærheten av jernbane og annen kritisk infrastruktur

- sikre at overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse er oppdatert
- sikre god grønnstruktur og tilgang på gode nærturområder
- satse på klimavennlig kompetanse
- legge til rette for nydyrking gjennom planverk og avsatte midler på fond
- redusere forsøpling og legge til rette for økt gjenvinning
- fortsette arbeidet med å redusere energibruk i kommunale bygg
- stimulere til økt bruk av fjernvarme eller varmepumper der det ligger til rette for det
- stimulere til økt etterisolering i nødvendig utstrekning

Forslag til arealpolitiske retningslinjer

Arealpolitiske retningslinjer skal legges til grunn for all arealplanlegging i Vefsn kommune. Gjennom disse skal det legges til rette for god utvikling av lokalsamfunnet og Mosjøens rolle som regionsenter og knutepunkt. Hensynet til fremtidige generasjoners liv og levekår skal ivaretas.

1. Folkehelse

Sosiale møteplasser, utearealer, nærturområder og nærmiljøanlegg skal utformes etter prinsipper om universell utforming. Befolkningen skal inviteres til å ta valg som virker helsefremmende. Gang og sykkelveier, grøntdrag, snarveier og annen infrastruktur som stimulerer til aktiv transport skal sikres og opparbeides.

2. Klima og klimatilpasning:

For alle tiltak skal miljøvennlige energiløsninger vektlegges. Ved ethvert tiltak skal det tas høyde for forventet havnivåstigning i et hundreårsperspektiv.

3. Naturmangfold, vilt og fisk

Jernbanens og andre barrierer mot naturområder skal reduseres. Etablering av nye barrierer skal unngås. Befolkningens tilgang til fiske av laks og sjøørret, fiskeplasser langs sjø, samt jakt og fangst skal ivaretas. Naturområdenes kvaliteter skal synliggjøres i all arealplanlegging. Byens nærturområder skal sikres gjennom etablering av ei markagrense.

4. Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner, kulturmiljø og samisk kulturarv skal sikres gjennom den kommunale planleggingen, og skal forvaltes slik at det blir en balanse mellom bruk og vern. Ressursgrunnlaget for samisk kultur, næringsliv og bosetting skal ivaretas og sikres gjennom den kommunale planleggingen. I det videre arbeidet med samiske kulturminner vil Vefsn kommune være oppmerksom på potensialet som kan ligge i det, og ser på Sametingets planveileder, herunder kapittel 1-5, som særlig relevant for kommunens planarbeid i fremtiden.

5. Bygdeutvikling

All ny utbygging skal prioriteres lagt til allerede etablert infrastruktur. Områder som er avsatt/regulert til byggeområder skal utnyttes fullt ut før LNFR⁴-områder omdisponeres til nye byggetomter. Avvik må begrunnes særskilt. Ved fradeling i LNFR-områder er retningsgivende tomtestørrelse: Boligtomter max 2000 m². Hyttetomter max 1000 m². Avvik må begrunnes særskilt.

6. Kyst-, strand- og kantsoneplanlegging

Den funksjonelle strand- eller kantsone legges til grunn for avgrensning av utbyggingsformål mot sjø eller vassdrag. Dette gjelder særlig i områder som benyttes av allmenheten. I kystsonen skal farleder og den allmenne ferdselen til sjøs sikres. Det skal avsattes tilstrekkelige arealer for sjørelatert næring og havneutvikling. Ved etableringer i strand- eller kantsonen skal tiltak vurderes opp mot allmenhetens bruk av området og friluftsverdiene i området.

7. Barn og unge

Barn og ungdoms interesser skal ivaretas særskilt i alle planprosesser.

8. By og tettstedsutvikling

Boligbygging i Vefsn skal i hovedsak skje i tettbygde strøk. Nye større boområder skal lokaliseres sentrumsnært og langs kollektivtraseer. Fortetting skal prioriteres foran utbygging som tar nye områder i bruk til bymessig bebyggelse. Trafikksikkerhet og barns lekemuligheter skal ivaretas ved all utbygging. Mosjøen sentrum skal videreutvikles med en kombinasjon av boliger og sentrumsrettet næringsvirksomhet.

⁴ Landbruk, natur, friluftsliv og reindrift

9. Samferdsel

Traseer for aktiv transport og kollektiv skal prioriteres ved arbeid i vegnettet. Parkering for sykler og nullutslippskjøretøy skal prioriteres. Parkeringsnormer for sentrum og større forretningsetableringer skal baseres på maksimumsnormer. Ved nye p-etableringer skal det tilrettelegges for ladestasjoner.

10. Næringsarealer

Det skal settes av tilstrekkelig areal til videreutvikling av næringsliv i kommunen. Næringsstomter skal planlegges lik at de ikke hinder en framtidig maksimal arealutnyttelse.

11. Offentlige tjenester, arbeidsplasser og næringsutvikling

Publikumsrettede og arbeidsplassintensive virksomheter skal så langt det er hensiktsmessig legges så sentrumsnært som mulig og i gangavstand fra kollektivtraseer. I handelssentrum skal næringslokaler i 1. etasje normalt ikke kunne omdisponeres til boliger.

12. Estetikk og byggeskikk

Mosjøens status som trehovedstad i Nord-Norge skal reetableres. Tre skal være det foretrukne fasade- og byggematerialet. Det settes krav til arkitektkompetanse på masternivå for tiltak og planlegging i definerte områder, i særdeleshet byutviklingsområder.

Det skal redegjøres for hva plan eller tiltak tilfører området, og hvilke positive og negative effekter plan eller tiltak har på nærmiljøet.

13. Landbruk og reindrift

Arealressurser i form av dyrket/dyrkbar jord, landbruksbygninger, produktiv skog og reinbeiteområder, skal forvaltes ut ifra arealvern hensyn med tanke på å sikre nasjonale mål for matproduksjon og landbruket som næring i et langsiktig perspektiv.

Tiltak på landbrukseiendommer skal plasseres slik at de ikke fører til framtidige drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området.

14. Utmarksbasert reiseliv

De lokale stammene av anadrome laksefisk i Vefsnavassdragene skal sikres. Det skal legges til rette for friluftsliv og turisme knyttet til denne ressursen. Ressursgrunnlaget som ligger i natur-, kultur- og landskapsverdier skal sikres for reiselivet. Reindriften bør involveres som en del av satsningen på utmarksbasert reiseliv og næringsutvikling.

Reindriftnæringen kan bidra med kortreist mat av høy kvalitet i kombinasjon med kultur. Dette kan også ha betydning for økt verdiskapning og sysselsetting i kommunen.

15. Naturressurser

Ressursgrunnlaget for jordbruk, skogbruk, reindrift, fiskeri, akvakultur, bergverk/mineraler og utmarksnæringer skal sikres slik at nedbygging til andre formål unngås. Ved utbygging av vind- og vannkraft skal tiltaket ha en god estetisk og landskapsmessig utforming. Anleggsområder skal i størst mulig grad tilbakeføres til naturtilstanden.

Det skal legges til rette for etablering av mindre kraftproduksjon for forsyning av enkeltboliger, gårdsbruk og mindre næringsvirksomheter, herunder bio-, vind-, vann- og solkraft, der dette ikke gir negative konsekvenser for helse, miljø og samfunn.

16. Medvirkning

I enhver sak skal behovet for bredere medvirkning enn det som er lovpålagt, vurderes. Medvirkning skal være synliggjort i plandokumentene. Det legges til rette for reell medvirkning i henhold til tiltak i planleggingsarbeidet hvor samiske interesser involveres jf. Sametingets planveileder punkt 4.e.